

Oslo kommune
Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Arbeids- og sosialdepartementet
postmottak@asd.dep.no

Dato: 09.01.2014

Deres ref:
13/3494

Vår ref (saksnr):
201304620-11

Saksbeh:
Synnøve Sjøflot

Arkivkode:
300

**HØRINGSUTTALELSE- FORSLAG TIL ENDRING AV § 5 I FORSKRIFT OM
SOSIALE TJENESTER FOR PERSONER UTEN FAST BOPEL I NORGE**

Byråden for helse og sosiale tjenester avgir på vegne av Oslo kommune følgende høringsuttalelse om forslag til endring i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge:

Oslo kommune støtter i utgangspunktet forslaget om å pålegge de kommunale tjenestene i Nav-kontoret å innhente oppdatert informasjon om oppholdsstatus i de tilfeller der det er tvil om den informasjonen Nav-kontorene har er riktig. Vi er kjent med at praksis i dag varierer mellom kommunene og også mellom de 15 Nav-kontorene i Oslo.

Vi har imidlertid enkelte kommentarer til forslaget.

Registreringsbeviset

Departementet uttaler i høringsnotatet at det i første rekke vil være tvil om søkers oppholdsstatus i tilfeller der vedkommende har kort botid i Norge, eller ikke er i stand til å fremlegge dokumentasjon på lovlig opphold, eller når det fremgår av oppholdstillatelsen at den er gitt under forutsetninger som antas ikke lenger å være til stede ved tidspunkt for søknad om sosiale tjenester.

Det er særlig det siste tilfellet som er aktuelt ved Nav-kontorene i Oslo i dag. Nav-kontorene melder om at det er få henvendelser fra personer som ikke har dokumentasjon på oppholdsstatus og/eller fra personer som ikke har lovlig opphold. Det er imidlertid en økning av henvendelser fra EØS-borgere. Enkelte Nav-kontor melder om at det er slike henvendelser daglig. Når det gjelder utenlandske statsborgere er det her de største utfordringene ligger for Nav-kontorene i Oslo i dag.

EØS-borgere som skal være i landet lenger enn tre måneder må søke om registreringsbevis hos politiet og får dette dersom de har et oppholdsgrunnlag i tråd med kravene i utlendingsloven. Registreringsbeviset gjelder på ubestemt tid og skal ikke fornyes. Registreringsbeviset kan imidlertid bli kalt tilbake i de tilfeller der oppholdsgrunnlaget har falt bort og EØS-borgeren ikke lenger har oppholdsrett. Dette er det politiet som skal gjøre på bakgrunn av mottatt informasjon.

Mange av EØS-borgerne som henvender seg på Nav-kontoret har allerede et registreringsbevis som dokumentasjon på lovlig opphold. Ofte ser imidlertid Nav-kontorene at oppholdsgrunnlaget, som ga oppholdsrett og utstedelse av registreringsbevis, har falt bort. Særlige aktuelle tilfeller er opphør av arbeid og samlivsbrudd. Nettopp dette er ofte årsaken til at EØS-borgeren henvender seg til sosialtjenesten på Nav-kontoret.

Nav-kontoret skal i første omgang søke å innhente oppdatert informasjon i samarbeid med søker. Dersom søker i slike tilfeller henvender seg hos utlendingsmyndighetene for å be om oppdatert dokumentasjon, eventuelt at Nav-kontoret selv kontakter utledningsmyndighetene, er det avgjørende på hvilken måte utlendingsmyndighetene behandler disse henvendelsene.

Flere Nav-kontor melder i dag om at søker i slike tilfeller kommer tilbake med det samme registreringsbeviset, enten med et nytt datostempel eller med informasjon fra politiet om at de ikke vurderer registreringsbeviset på nytt. I slike tilfeller må Nav-kontoret fortsatt legge registreringsbeviset til grunn som dokumentasjon på lovlig opphold selv om oppholdsgrunnlaget reelt sett har falt bort. Det er utlendingsmyndighetene som skal vurdere om noen har gyldig opphold og eventuelt tilbakekalle registreringsbeviset dersom oppholdsgrunnlaget har falt bort. Dette avhenger igjen av at søker har informert utlendingsmyndighetene om den faktiske situasjonen, f.eks. bortfall av arbeid. Slik vi forstår det kan sosialtjenesten ikke gi denne informasjonen til utlendingsmyndighetene uten å bryte taushetsplikten.

Utlendingsdirektoratet har bekreftet at registreringsbeviset i dag i praksis ikke blir tilbakekalt. Det finnes ikke noen praksis for å vurdere EØS-borgeres oppholdsgrunnlag etter at registreringsbeviset er utstedt. Politiet på sin side har uttalt at de ikke har ressurser til å reise bortvisningssak dersom grunnlaget for oppholdstillatelse bortfaller, jf. opplysninger i Fafo-rapport 2013:13 *Innvandrerne som skulle klare seg selv*. Vi er også kjent med at politiet har uttalt at de ikke forstår hvorfor personer blir sendt fra Nav-kontorene til politiet for å be om oppdatert dokumentasjon på oppholdsstatus.

Nav-kontor i Oslo har også informert om at utlendingsmyndighetene i enkelte tilfeller har sagt at de ikke vurderer registreringsbeviset på nytt, men at det jo er en forutsetning for gyldigheten av registreringsbeviset at oppholdsgrunnlaget fortsatt er til stede. Det er ikke tvil om at regelverket er slik at oppholdsretten faller bort dersom vilkårene for oppholdsretten ikke lenger er til stede. Det er likefullt slik at Nav-kontorene sitter med dokumentasjon som viser at søker har lovlig opphold dersom vedkommende fortsatt har sitt registreringsbevis. Registreringsbeviset gjelder som sagt på ubestemt tid, frem til det eventuelt blir tilbakekalt.

Ved en slik tilbakemelding som nevnt over, kan det se ut til at utlendingsmyndighetene mener Nav-kontorene skal vurdere gyldigheten av registreringsbeviset/oppholdet i de tilfeller der oppholdsgrunnlaget har falt bort. Eller at det i slike tilfeller er tilstrekkelig i et avslag fra Nav-kontoret å vise til at utlendingsmyndighetene har uttalt at det er en forutsetning for gyldigheten av søkers registreringsbevis at oppholdsgrunnlaget fortsatt er til stede.

Avsluttende kommentarer

Med grunnlag i det som fremkommer ovenfor ønsker Oslo kommune å stille følgende spørsmål til departementet:

- Hvordan mener departementet utlendingsmyndighetene skal forholde seg til forespørslene (innhenting av oppdatert informasjon om oppholdsstatus) fra Nav-kontorene og/eller søkere?
- Skal utlendingsmyndighetene foreta en vurdering av om oppholdsgrunnlaget er falt bort når det foreligger tvil om dette?
- Hvilke konsekvenser skal det få i de tilfeller der oppholdsgrunnlaget har falt bort? Det må her ses hen til at Nav-kontorene må legge til grunn den dokumentasjon på opphold fra utlendingsmyndighetene som søker besitter dersom Nav-kontorene fortsatt ikke skal kunne vurdere gyldigheten av oppholdet.

De ovennevnte problemstillingene er ikke kommentert i høringsnotatet.

Som nevnt tidligere fremgår det av regelverket at oppholdsretten faller bort når vilkårene ikke lenger er til stede, jf. ny § 19-13 a i utlendingsforskriften. Dersom registreringsbeviset ikke blir tilbakekalt, kan imidlertid ikke Nav-kontoret se bort fra dette i og med at det dokumenterer lovlig opphold. Kommunen kan ikke vurdere gyldigheten av registreringsbeviset/oppholdet.

En reell effekt av ny forskrift vil være avhengig av at det foreligger klare rutiner både for håndtering av kommunens forespørsler og eventuelle tilbakekallinger av registreringsbevis.

Med vennlig hilsen

Endre Sandvik
kommunaldirektør

Morten Mjelve
sosialtjenestefjef

Godkjent og ekspedert elektronisk